

De 8 ICDP-samspilstemaers praktiske udtryk

Emotionel ekspressiv dialog/følelsesmæssig kommunikation.

1. Vis positive følelser for barnet. Vis at du er glad for barnet.

- Smil til barnet
- Hold øjenkontakt med barnet.
- Hav fysisk kontakt med barnet. Læg en arm om barnet eller en hånd på barnets arm/skulder
- Hold tæt fysisk nærhed til barnet.
- Sørg for at du mentalt er i kontakt med barnet. Det kan hjælpe at vende dit ansigt, krop, ben m.m. hen mod barnet. Gå evt. ned i øjenhøjde med barnet.
- Brug et venligt stemmeleje. Anvend en blød og positiv stemme med grin og smil.
- Vær oprigtig og autentisk i dit samvær.

Betydningen af samspilstema 1 for barnet

Det er vigtigt for barnets tryghed, at den voksne er følelsesmæssigt tilgængelig. Det giver barnet selvværd. Barnet oplever og føler, at det betyder noget, at det har værdi for den voksne, som det er sammen med.

2. Juster dig til barnet. Følg barnets udspil og initiativ.

- Afstem dine følelser med barnets.
- Brug en mimik, som afspejler barnet eller situationen (fx smil, trutmund, store øjne)
- Brug din stemme bevidst. Fx begejstring, langsom /hurtig tale, høj / lav stemme.
- Gentag gerne barnets ord eller sæt ord på det barnet gør.
- Hjælp og understøt barnets følelser i genkendelighed.
- Juster dig til barnets alder, modenhed.
- Spring med på det, som barnet netop er optaget af.
- Vis din interesse for det der foregår og barnet selv.
- Anvend din empati overfor barnet.
- Vær opmærksom på barnets ønsker og
- handlinger, følelser og kropssprog.

Betydningen af samspilstema 2 for barnet

Det kan være vigtigt for udviklingen af barnets selvfølelse, at det får lov til at følge egne udspil og ikke altid pådannes aktiviteter eller handlinger fra andre. At handle på barnets initiativ er lige så vigtigt som at vente, fordi pausen giver barnet tid til refleksion.

3. Følg barnets initiativ. Tal med barnet om de ting, det er interesseret i og optaget af.

- Sæt ord på det barnet er i gang med.
- Tag ansvar for at få en dialog i gang i forhold til, hvad barnet er optaget af / interesseret i .
- Fornem hvornår du kan springe til nye ting i samværet / noget andet barnet bliver optaget af.

- Hold pauser i dialogen i forhold til barnets egen hastighed.
- Hjælp barnet ved at stille spørgsmål til det, som barnet er i gang med konkret eller tankemæssigt/følelsesmæssigt.
- Svar på de spørgsmål, som barnet selv stiller.
- Lyt til det afsæt / initiativ barnet selv kommer med og følg det.

Betydningen af samspilstema 3 for barnet

Giver barnet en tro på sig selv. Giver det mere lyst og mod til at handle og fantasere.

4. Vis anerkendelse. Giv ros for det, som barnet magter at gøre, og anerkend barnet for den, som det er.

- Ros det barnet kan og forsøger på at gøre.
- Anerkend barnet ved at:
- tale om det, barnet er optaget af.
- Være nærværende og justere dig til barnet.
- Følge barnets signaler.
- Påskønne barnets initiativer.
- Bekræfte hvad barnet føler, oplever, sanser.

Betydningen af samspilstema 4 for barnet

Barnets entusiasme og nysgerrighed stimuleres gennem anerkendelse. Ved at bekræfte det, barnet magter at gøre, understøttes udviklingen af en sund selvtillid.

Menings skabende og udvidende dialog / Formidlende og berigende kommunikation

5. Skab fælles opmærksomhed. Hjælp barnet med at samle sin opmærksomhed sådan, at I har fælles oplevelse af ting i omgivelserne.

- Grib det barnet er optaget af og kobl dig på.
- Gentag eller sæt ord på "fokusindholdet" / det aktuelle.
- Rammesæt den fysiske placering i forhold til dig og barnet.
- Vær rollemodel i forhold til det fælles.
- Støt op om barnets interesse.
- Vis opmærksomhed.
- Når forstyrrelser opstår, kan du:
- Anvende din stemme bevidst til at bibeholde den fælles opmærksomhed.
- Berolige barnet via stemmen eller fysisk kontakt.
- Afskærme barnet via kropssproget til det forstyrrende, så den fælles opmærksomhed bibeholdes.
- Vejlede og give anvisninger således at den igangværende opgave klares. (Tema 8).

Betydningen af samspilstema 5 for barnet

Uden en fælles oplevelse af ting i omgivelserne er det vanskeligt at opretholde en samtale eller gøre ting sammen. Fælles opmærksomhed er derfor en forudsætning for god kontakt og kommunikation og læring. Opmærksomhed er at sætte sig i en andens sted, rette fokus mod noget, have fælles opmærksomhed om et fælles tredje.

6. Formidl mening. Giv mening til barnets oplevelser af omverden ved at beskrive det, I oplever sammen, og ved at vise følelser og entusiasme.

- Sæt ord på det du har sammen med barnet.
- Bekræft det overfor barnet.
- Giv barnet plads og mulighed for selv at sætte ord på det I har / laver sammen.
- Lad din stemme via f.eks. begejstring understrege barnets forståelse af det I har eller laver sammen.
- Sæt din formidling af mening ind i en kendt kontekst for barnet.
- Beskriv, giv navn og vis følelser for det, der opleves sammen.

Betydningen af samspilstema 6 for barnet

Barnet får følelsen af, at det barnet gør, er betydningsfuldt. Det bekræfter, hvad barnet føler, oplever, sanser og giver herved barnet mening, selvfølelse og selvværd.

7. Udvid og berig med sammenligninger, historier og uddybende forklaringer, når du oplever noget sammen med barnet.

- Sæt ord og beskrivelse op det I har sammen.
- Beskriv hvad det også kan betyde i en anden sammenhæng / kontekst.
- Fortæl en historie, hvor det I oplever sammen indgår på en anden måde.
- Gør det ukendte mere kendt.
- Sammenlign den aktuelle oplevelse med en tidligere. ”Kan du huske i går...da så vi også...”.

Betydningen af samspilstema 7 for barnet

Gennem vores uddybelse og forklaring går vi ud over det, barnet oplever her og nu. Et væsentligt bidrag til barnets intellektuelle udvikling. Den voksne griber barnets læreproces og udvider den.

Regulerende og grænsesættende dialog

8. Udøv ledelse. Hjælp barnet til at skabe overblik, kontrollere sig selv ved at sætte grænser for det på en positiv måde – ved at lede det med gradueret støtte, vise positive alternativer, og ved at planlægge trin for trin, hvad der skal ske eller ved at tilrettelægge faste rutiner eller situationer anderledes.

- Situationsregulering.
- Afgræns det fysiske rum for at hjælpe barnet til opmærksomhed. Aflæs signaler fra barnet inden en evt. afgrænsning
- Vurder hvad der kan være forstyrrende for barnet i jeres samvær – læg fx en rolig hånd på barnet, skærm med din egen krop. Skab ro.
- Skab faste rutiner
- Tilrettelæg eller ændr på anden vis på situationen
- Planlæg sammen trin for trin, således at
- Barnet selv kan mærke efter og være med til at udvikle strategier til at kontrollere sig selv. Det skaber overblik, når barnet kender planen.
- Hjælp barnet til at opøve sin selvkontrol og sin evne til at planlægge ved at guide og vejlede ved at give støtte, der er afstemt efter barnets færdighedsniveau og opgavens sværhedsgrad.
- Fortæl barnet hvad du gerne vil at det gør og giv forklaringer, når du korrigerer. (Positiv grænsesætning)

- Vis at barnet har ret til egne oplevelser for derefter at lede barnet ved at formidle og udvise normer.

Betydningen af samspilstema 8 for barnet

Ved at regulere og sætte grænser for barnet på en positiv og støttende måde, hjælpes barnet på længere sigt til at kunne løse problemer selv. Evnen til at forholde sig til en situation / opgave, at lægge en strategi og kunne handle ud derfra eller at kunne kontrollere sin egen impulsstyring i bestemte situationer vil også forbedres. Det skaber ro og fokus for barnet, at det hjælpes til en indre og ydre ro.

Ved at anvende de følelsesmæssige temaer på ligefod med de menings skabende, vil det give barnet et større kendskab og oplevelse af sig selv i relationer med dig. Det vil give både dig og barnet en dybere følelse af at have noget sammen, både følelsesmæssigt og oplevelsesmæssigt.

Et samvær der netop er kendetegnet ved nærvær og tryghed.

Oversigten er lavet som en bearbejdet udgave efter Bjørg Ravn-Nielsen

Relationscirklen

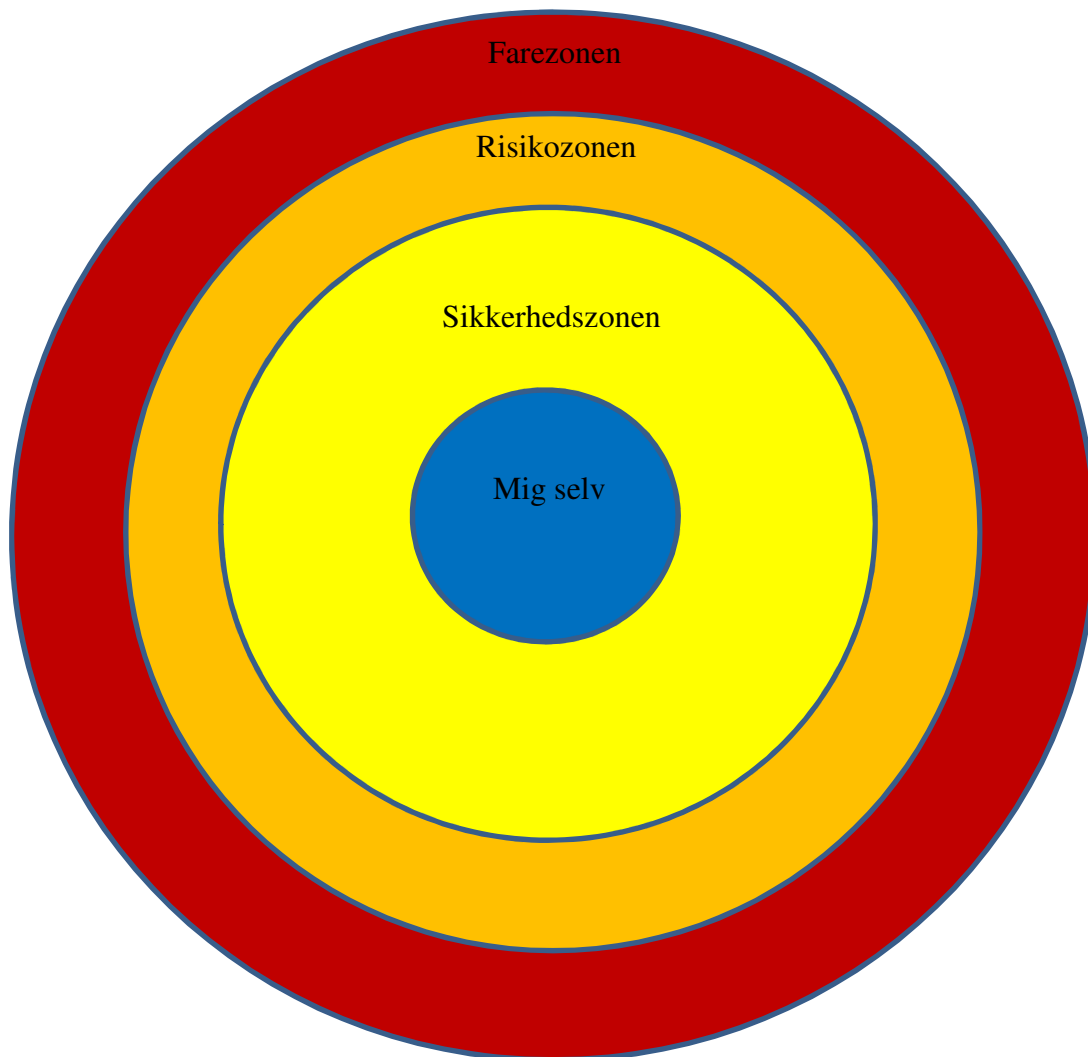
Relationscirklen kan hjælpe til at tydeliggøre relationerne mellem dig og din børnegruppe

Skriv navnene på din børnegruppe i den cirkel, du synes passer.

Sikkerhedszonen: De børn, du er sikker på, at du har en god udviklingsstøttende relation til.

Risikozonen: De børn, du har en lidt/noget problematisk relation til.

Farezonen: De børn, du har en meget problematisk relation til.

Relationscirklen er udarbejdet efter inspiration fra konkrete vejledninger og værktøjer, Vejle kommune.